

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Soloviova L.N. Distribution and treatment of Dirofilariosis of dogs in the town of Bila Tserkva. *Наук. вісн. ветер. медич.: Зб. наук. праць. Біла Церква, 2017. Вип. 2 (136). С. 127–131.*
2. Soloviova L.N. Prevalence, clinical signs and treatment of Dirofilariosis dogs. *Збірник матеріалів XVI міжнародної наук.-прак. конф. профес.-виклад. складу, аспірантів і студентів «Актуальні проблеми ветеринарної медицини».* Київ, НУБіП. 2017. 19–20 квітня. 127 с.
3. Dujic M.P. Orbital swelling as a sing of live Dirofilaria repens in subconjunctival tissue / M.P. Dujic, B.S. Mitrovic, I.M. Zec // *Scand. J. Infect. Dis.* 2003. V. 35. № 6–7. P. 430–431.
4. Чернов В.Н. Дирофиляриоз / В.Н. Чернов, О.С. Ушаков // *Мир ветеринарии.* 2012. № 4. С. 4–15.
5. Petry G. Evaluation of the Adulticidal Efficacy of Imidacloprid 10 %, Moxidectin 2.5 % (w/v) Spot-on (Advocate (R), Advantage (R) Multi against Dirofilaria repens in experimentally infected dogs / [Petry G., Genchi M., Schmidt H. et all.] // *Parasitology research.* 2015. V. 114. Issue 1. P. 131–144.

УДК 619:616.995.132.8:636.7

ГОЛОВАХА І.В., аспірантка

Білоцерківський національний аграрний університет

ПОШИРЕННЯ ТРИХУРОЗНОЇ ІНВАЗІЇ СЕРЕД СОБАК БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО РАЙОНУ

Епізоотичний стан по паразитарним захворюванням, зокрема трихурузу собак в умовах приватного сектору та притулків для бездомних тварин Білоцерківського району Київської області є складним і має тенденцію до погіршення. Тому висвітлення даного питання необхідне для подальшої ефективної боротьби з гельмінтозами.

Ключові слова: собака, трихуроз, яйця, ураженість, поширення.

На сьогоднішній день спостерігається зростання чисельності собак, головним чином за рахунок тварин, що належать приватним власникам. Збільшення кількості не тільки домашніх собак, але і безпритульних, призвело до поширення інвазійних хвороб. При цьому, збільшення контактів між тваринами в результаті міграції населення [1], ввезення з інших регіонів собак, які не адаптовані до місцевих умов, антисанітарний стан місць їх виходу і неконтрольована кількість бродячих тварин безперечно впливають на поширення різноманітних паразитарних захворювань, зокрема трихурузу. Економічні збитки в собаківництві при інвазійних хворобах досить важко вираховувати в матеріальному плані, але вони чітко проявляються в уповільненому рості і розвитку хворих цуценят з моменту народження до року [3]. Трихуроз у дорослих тварин проявляється порушенням з боку травного тракту, поганим апетитом, проносом, блювотою. Це пов'язано із втратою поживних речовин - вітамінів, мікро- і макроелементів, так необхідних для нормального функціонування організму собаки.

Трихуроз – це паразитарне захворювання тварин, що викликається нематодами (круглими гельмінтами) родини Trichuridae підряду Trichurata. Статевозрілі паразити локалізуються в товстому відділі кишечника собак, котів, вовків, лисиць, нутрій, песців. У собак паразитує *T. vulpis*. Дане захворювання характеризується порушенням травлення, погіршенням апетиту, виснаженням організму, анемією. Тварини заражаються при заковтуванні яєць з кормом і водою [2].

Вивчити епізоотологічну ситуацію відносно інвазійних хвороб собак, зокрема трихурозу в Білоцерківському районі Київської області.

Роботу виконували упродовж 2019 року в умовах одноосібних господарств таких населених пунктів, як с. Глибичка, с. Озірно, с. Томилівка, с. Пилипча, с. Трушки та притулків для бездомних собак Білоцерківського району та в умовах лабораторії кафедри паразитології та фармакології Білоцерківського НАУ. Копроовоскопічні дослідження проводили комбінованим методом стандартизованим за Котельниковим та Хреновим, з використанням насиченого розчину аміачної селітри. Всього було досліджено 139 проб фекалій від собак різних вікових, статевих та породних категорій.

У результаті копроовоскопічних досліджень нами було встановлено, що собаки були уражені на 53,24 % нематодозами травного каналу, які перебігали як у складі міксінвазій (22,97 %) так і у вигляді моноінвазії (77,03 %). Результати цієї роботи наведені у таблиці 1.

Таблиця 1 – Поширення нематодозів травного каналу собак.

№ з/п	Моно та асоціації паразитів	Уражено, гол.	%
1.	<i>Моноінвазія, у т.ч.:</i>	57	77,03
	трихуриси	55	74,33
	токсокари	2	2,70
2.	<i>Двокомпонентні, у т.ч.:</i>	16	21,62
	трихуриси+анкілостоми	6	9,46
	трихуриси+токсокари	4	6,76
	трихуриси+токсаскариси	2	2,70
	анкілостоми+токсокари	1	1,35
	анкілостоми+токсаскариси	1	1,35
3.	<i>Трикомпонентні, у т.ч.</i>	1	1,35
	трихуриси+анкілостоми+токсокари	1	1,35
	Всього досліджено тварин, гол.	139	100
	Всього уражено тварин, гол.	74	53,24
	Вільних від гельмінтів тварин, гол.	65	46,76

Серед моноінвазії, найбільш поширеними виявились трихуриси (74,33 %) і тільки 2,70 % – токсокари, що власне підтверджує велику необхідність займатися вивченням даного питання. Також слід відзначити що спостерігається поліінвазованість тварин, що значно ускладнює щоквартальну профілактичну дегельмінтизацію, адже при покупці препаратів господарі не знаючи явної ситуації, застосовують препарати які діють лише на деяких паразитів, інші ж і далі залишають експлуатувати організм собаки.

Після вивчення поширення нематодозів травного каналу собак ми проаналізували ураженість їх в залежності від віку і отримали результати, які наведені у таблиці 2.

Таблиця 2 – Ураженість собак гельмінтами в залежності від віку тварин.

Вік тварин	Всього досліджено тварин, гол.	Вільних від гельмінтів тварин, гол.	Всього уражено тварин, гол.	Уражені яйцями гельмінтів			
				трихурисами	токсокарами	токсаска-рисами	анкістостомами
До 1 року	37	18	19	18	7	–	6
1 – 2 років	16	2	14	12	1	–	2
2 – 3 років	28	19	9	8	–	1	1
3 – 6 років	29	17	12	10	–	2	–
6 – 10 років	21	6	15	15	–	–	–
10 – 15 років	8	3	5	5	–	–	–
Всього	139	65	74	68	8	3	9

Проаналізувавши дані таблиці 2 можна зробити висновок, що собаки віком до 1 року найчастіше уражаються змішаною нематодозною інвазією, а саме збудниками трихуридозу, токсокаридозу та анкістостомиозу. З віком тварин екстенсивність інвазії поступово зменшується і мінімально були уражені тварини віком від 2 до 3 років.

Ураженість собак гельмінтами в залежності від статі наведена у таблиці 3.

Таблиця 3 – Ураженість собак гельмінтами в залежності від статі тварин.

Стать	Всього досліджено тварин, гол.	Вільних від гельмінтів тварин, гол.	Всього уражено тварин, гол.	Уражені яйцями гельмінтів			
				трихурисами	токсокарами	токсаска-рисами	анкістостомами
Кобель	80	34	46	41	5	2	6
Сука	59	31	28	27	3	1	3
Всього	139	65	74	68	8	3	9

Проаналізувавши дані таблиці 3 можна зробити висновок, що кобелі частіше бувають інвазовані (62,16 %) гельмінтами, у т.ч. і трихурисами у порівнянні з самками (37,84 %).

Таким чином можна зробити висновок, що епізоотичний стан по паразитарним захворюванням, зокрема трихуридозу собак в умовах приватного сектору та притулків для бездомних тварин Білоцерківського району Київської області є складним і має тенденцію до погіршення, оскільки населення мало знає про існування паразитарних хвороб, спільних для людини і тварин і тому не приділяє достатньо уваги профілактичним дегельмінтизаціям, внаслідок чого наражають на небезпеку не тільки свого домашнього улюбленця, а також і себе. Тому висвітлення даного питання необхідне для подальшої ефективної боротьби з гельмінтозами.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Сімоненко М.В. Гельмінти травного каналу у міських собак. / М.В. Сімоненко, А.А. Антіпов, Л.М. Соловйова, О.А. Бугера, Н.С. Мельник, Т.Є. Семенюк, С.В. Степаненко, С.О. Сивура. Наукові праці за матеріалами Міжнародної наукової студентської конференції (12–13 квітня 2006 року). Львів. 2006. С. 23–24.
2. Павленко С.В. Гельмінтози собак міських популяцій: поширення, терапевтична та імунологічна оцінка комплексної терапії: автореф. дис. ... канд. вет. наук: спец. 16. 00. 11. «Паразитологія, гельмінтологія». Х., 2004. 20 с.
3. Дахно І.С., Дахно Ю.І. Екологічна гельмінтологія. Навчальний посібник. Суми: Козацький вал, 2010. С. 77–82.
4. Пригодін А.В. Особливості поширення та заходи боротьби з основними паразитарними захворюваннями м'ясоїдних на території м. Донецька: автореф. дис. ... канд. вет. наук: спец. 16.00.11 «Паразитологія, гельмінтологія». Харків, 2003. 16 с.
5. Павленко С.В., Луценко Л.І., Міщенко А.А. Лабораторна діагностика паразитарних захворювань м'ясоїдних тварин: методичні рекомендації. Київ, 2005. 47 с.

УДК 619:616.995.132.2:636.3

АНТІПОВ А.А., ГОНЧАРЕНКО В.П., БАХУР Т.І., кандидати вет. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ЛІКУВАННЯ ОВЕЦЬ ЗА НЕМАТОДОЗНОЇ ІНВАЗІЇ

Наведено результати досліджень тварин, інвазованих шлунково-кишковими нематодами. Вивчена антигельмінтна ефективність препаратів НВФ «Бровафарма», а саме: бровермектину для ін'єкцій, бронтелу 10 %, а також вплив гельмінтів на основні клінічні показники дегельмінтизованих тварин.

Ключові слова: екстенсивність інвазії, інтенсивність інвазії, трихуриси, стронгілоїдеси, стронгілятози, бровермектину для ін'єкцій, бронтел 10 %.

Значне поширення шлунково-кишкових нематодозів серед овець у багатьох країнах світу створює необхідність пошуку ефективних засобів боротьби. Шлунково-кишкова нематодозна інвазія, згідно літературних даних, має значне поширення також на території України. Тварини заражаються одночасно багатьма видами нематод, в той же час, зараження одним або двома видами переважає над інтенсивністю інвазії іншими [1, 2].

У заходах боротьби з нематодозною інвазією овець важливе місце займає дегельмінтизація із застосуванням різних методів та антигельмінтиків. В той же час, за дослідженнями А. Поживіла і В. Горжеєва (2002), вилікувати організм вцілому, за допомогою антигельмінтиків, неможливо. Оскільки, антигельмінтики, як і самі паразити, є активними імунодепресантами [3]. Окрім того, дослідники вважають, що тривале застосування одних і тих же антигельмінтиків сприяє створенню резистентних штамів гельмінтів, які призведуть до втрати продуктивності тварин [4, 5].